

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده مدیریت و اقتصاد

بخش اقتصاد

**پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
رشته اقتصاد گرایش علوم اقتصادی**

بررسی شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران در قالب مدل FISTAR

مؤلف :

مسلم غیاثی نژاد

استاد راهنما :

دکتر شهرام گلستانی

استاد مشاور :

دکتر حمید رضا حری

شهریورماه ۱۳۹۱

این پایان نامه به عنوان یکی از شرایط درجه کارشناسی ارشد به

بخش اقتصاد

دانشکده مدیریت و اقتصاد

دانشگاه شهید باهنر کرمان

تسلیم شده است و هیچگونه مدرکی به عنوان فراغت از تحصیل دوره مذبور شناخته نمی شود

دانشجو : مسلم غیاثی نژاد

استاد راهنما : دکتر شهرام گلستانی

استاد مشاور : دکتر حمید رضا حری

داور ۱ : دکتر سید عبدالمجید جلائی

داور ۲ : دکتر زین العابدین صادقی

معاون آموزشی و پژوهشی دانشکده : دکتر امید پور حیدری

حق چاپ محفوظ و مخصوص به دانشگاه شهید باهنر کرمان است.

تقدیم به پدرم

در مقدس دایره‌ی زندگی

خورشید درخشان آفرینش

کیمیای یک دانه‌ی مهرورزی و کرامت.

تقدیم به مادرم

یگانه گوهر گرانمایه‌ی گیتی

نگارنده‌ی نگارستان مهر آفرینی

دلیل سروden، بال پریدن، بھانه‌ی بودن.

تقدیم به خواهر و برادر عزیزم و همه‌ی آنان که دوستشان دارم.

تشکر و قدردانی

سزد سپاس خالقی را که خلایقش در حیرت اند از نقشیند گیتی که هزار توی پر رمز و راز عشق را به اشاره ای قلم می زند و در هر تپش خوش آهنگ قلب طلوع و غروب را به نغمه سازی دعوت میکند.

حمد و سپاس خداوندگاری را که خلقت زیبای تعقل و اندیشه به زیباترین سروده‌ی آفرینش ارزانی داشت و طریقت هدایت و روشنگری بر وی آشکار گردانید و علم آموزی را فضیلتی بس گرانقدر نهاد.

وسپاسگزارم از یکایک آنانی که یاری ام نمودند تا امروز بتوانم در مسیر اصلاح و پیشرفت تمدن کهن، خاستگاه دیرین علم و معرفت، سرزمینم ایران گام ببردارم.

به رسم ادب و سنت نیکوی سپاس بر خود لازم میدانم، از اولین و صبورترین معلمان زندگیم، پدر و مادر عزیزم که تمام زندگیم را مدیون خدمات، نیات پاک و محبت‌های بی دریغ آن‌ها هستم، از صمیم قلب تشکر نمایم.

از دلسوزی‌های خالصانه و همکاریهای بی دریغ استاد ارجمندم جناب آقای دکتر شهرام گلستانی که با راهنمایی‌های ارزنده خود راه را بر من سهل و آسان ساختند، کمال تشکر و سپاس را دارم.

از جناب آقای حمید رضا حرّی که مشاوره پایان نامه ام را برعهده داشتند، تشکر و قدردانی می نمایم.

همچنین تشکر ویژه دارم از استاد گرانقدرم جناب آقای دکتر سید عبدالمجید جلائی و جناب آقای دکتر زین العابدین صادقی که به عنوان استاد داور، این حقیر را مورد لطف خویش قرار داده اند.

در پایان لازم میدانم که بر روح پر فتوح مهندس افضلی پور، بنیان گذار دانشگاه شهید باهنر کرمان درود بفرستم و امید آن دارم که یاد و نامش همواره جاودان باقی بماند.

چکیده:

هدف اصلی در این مطالعه، بررسی شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران با احتساب ویژگی های حافظه بلند مدت و غیر خطی بودن در سری زمانی مورد نظر می باشد. داده های مورد استفاده، داده های ماهانه شاخص کل بورس از تاریخ ۱۳۷۶/۰۶/۱۰ تا ۱۳۹۰/۱۰/۱۰ است. در این تحقیق از مدل های FISTAR^۱ که اولین بار در سال ۲۰۰۲ توسط وان دیجک^۲ معرفی شد استفاده شده است. با کمک برنامه نویسی در نرم افزار متلب مدل برای حالتی که تابع انتقال حالت نمایی می شود، گسترش داده شده است که باعث تبدیل مدل FISTAR به FIESTAR^۳ می شود. نتایج آماری که بدست می آید نشان داد که شاخص کل بورس با توجه به اینکه عامل تفاضل گیری ۴۷٪ بدست آمد، دارای حافظه بلند مدت است و همچنین به علت عدم تقارن در برخوردن نوسانات، روندی غیر خطی را از خود بروز می دهد، بطوری که سرعت تعديل در مدل غیر خطی نسبت به مدل خطی کندتر است.

واژگان کلیدی: انباسته کسری، مدل های خود رگرسیونی انتقال ملائم، حافظه بلند مدت، شاخص کل بورس تهران

۱- Fractionally integrated smooth transition autoregressive

۲- Van Dijk

۳- Fractionally exponential integrated smooth transition autoregressive

فهرست

عنوان	صفحه
فصل اول	۱
کلیات تحقیق.....	۱
۱-۱- مقدمه:	۲
۱-۲- تعریف مسأله و بیان سوال های اصلی تحقیق:	۵
۱-۳- ضرورت انجام تحقیق:	۷
۱-۴- فرضیه های تحقیق:	۸
۱-۵- اهداف اساسی تحقیق:	۸
۱-۶- نتایج مورد استفاده پس از انجام تحقیق:	۸
۱-۷- استفاده کنندگان از نتیجه پایان نامه:	۸
۱-۸- جنبه جدید بودن و نوآوری طرح:	۹
۱-۹- روش تحقیق:	۹
۱-۱۰- روش و ابزار گردآوری اطلاعات:	۱۰
۱-۱۱- قلمرو تحقیق:	۱۰
۱-۱۲- جامعه و نمونه آماری:	۱۰
۱-۱۳- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:	۱۰
۱-۱۴- تعاریف واژه ها	۱۱
فصل دوم	۱۳
ادبیات موضوع	۱۳

۱۴	۱-۲- مقدمه:
۱۴	۲-۲- مطالعات خارجی:
۱۸	۲-۳- مطالعات داخلی:
۲۱	فصل سوم
۲۱	مبانی نظری و تصریح مدل
۲۲	۳-۱- مقدمه:
۲۲	۳-۲- تجزیه و تحلیل تکنیکی
۲۳	۳-۳- تجزیه و تحلیل اساسی
۲۴	۳-۴- نظریه بازار کارا
۲۴	۳-۵- روش های مدرن تجزیه و تحلیل قیمت در بازار بورس
۲۶	۳-۶- روش تشخیص ویژگی حافظه بلند مدت و محاسبه عامل تفاضل گیری
۲۷	۳-۷- تحلیل دامنه‌ی استاندارد شده
۲۸	۳-۸- مدل (p) :ARFI
۲۹	۳-۹- مدل های انتقال ملایم:
۳۰	۳-۱۰- مدل FISTAR
۳۱	۳-۱۱- مدل FESTAR
۳۱	۳-۱۲- روش تحقیق
۳۲	۳-۱۳- روش شناسی GARCH
۳۴	فصل چهارم

۳۴	برآورده مدل و تجزیه و تحلیل اطلاعات
۳۵	۱- مقدمه:
۳۵	۲- داده ها:
۳۶	۳- پایایی داده ها :
۳۷	۴- آزمون Quandt-Andrews :
۳۹	۴- آزمون پرون:
۴۰	۴- نتایج تعیین وقفه بهینه:
۴۱	۴- ۷- برآورده مدل
۴۲	۴- ۸- تخمین و برآورده مدل خطی:
۴۳	۴- ۹- تخمین و برآورده مدل غیر خطی:
۴۴	۴- ۱۰- تفسیر نتایج:
۴۴	۴- ۱۱- مدل ARFI:
۴۵	۴- ۱۲- مدل FESTAR:
۴۵	۴- ۱۳- قسمت خطی مدل:
۴۵	۴- ۱۴- قسمت غیر خطی مدل:
۴۶	۴- ۱۵- آزمون ضریب لاگرانژ (LM):
۴۷	۴- ۱۶- نتایج آزمون GARCH:
۴۸	۴- ۱۷- آزمون فرضیات تحقیق:
۴۹	فصل پنجم

۴۹	نتیجه گیری
۵۰	۱-۰- مقدمه:
۵۰	۲-۰- نتیجه گیری:
۵۳	۳-۵- نتایج کاربردی:
۵۳	۴-۵- پیشنهادات برای مطالعات آینده :
۵۴	فهرست منابع
۵۶	پیوست ها
۵۷	پیوست یک:
۵۸	پیوست دو:
۵۹	پیوست سه:
۶۰	پیوست چهار:
۶۱	پیوست پنج:
۶۲	پیوست شش:
۶۳	پیوست هفت:
۶۴	پیوست هشت:

فهرست جداول

صفحة

عنوان

٣٨	جدول ٤-١: نتایج آزمون Quandt- Andrews
٣٩	جدول ٤-٢: (نتایج آزمون چاو)
٤٠	جدول ٤-٣: نتایج آزمون پرون
٤١	جدول ٤-٤: نتایج تعیین آزمون وقفه بهینه
٤٣	جدول ٤-٥: نتایج مدل ARFI
٤٤	جدول ٤-٦: نتایج مدل FIESTAR
٤٦	جدول ٤-٧: Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test
٤٧	جدول ٤-٨: نتایج آزمون GARCH

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
-------	------

نمودار ۳-۱: خصوصیات متفاوت مقادیر مختلف d ۲۶

نمودار ۴-۱: سری زمانی داده‌ها ۳۶

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه:

بورس اوراق بهادار تهران پس از دوران جنگ ایران و عراق و هم زمان با برنامه اول توسعه اقتصادی دولت در سال ۱۳۶۹ فعالیت مجدد خود را آغاز کرد. هم زمان شدن فعالیت مجدد بورس با برنامه اول توسعه که خصوصی سازی یکی از محورهای آن بود، باعث رونق بورس اوراق بهادار تهران پس از مدت کوتاهی از فعالیت مجدد شد و با گذشت حدود چهارده سال حجم معاملات و تعداد شرکت‌های پذیرفته شده از افزایش چشم گیری برخوردار شد و سهامداران حقیقی و حقوقی بسیاری در این بورس در گیر شدند و به تدریج جایگاه قابل توجهی در مجموعه اقتصاد کشور پیدا کرد، به طوری که شاخص سهام که در گذشته اهمیت چندانی نداشت امروز وضعیت آن و عوامل تغییر دهنده آن و نتایج تغییرات آن از حساسیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار شده است.

کلمه شاخص در کل به معنای نمودار یا نشان دهنده یا نماینده می‌باشد. شاخص کمیتی است که نماینده چند متغیر همگن می‌باشد و وسیله‌ای برای اندازه‌گیری و مقایسه پدیده‌هایی است که دارای ماهیت و خاصیت مشخصی هستند که بر مبنای آن می‌توان تغییرات ایجاد شده در متغیرهای معینی را در طول یک دوره بررسی نمود. محاسبه شاخص برای هر شرکت صنعت یا گروه یا دسته امکان پذیر است و می‌توان آن را محاسبه نمود. برای محاسبه شاخص یک سال را به عنوان سال مبنا یا پایه فرض کرده و پس از تقسیم ارزش جاری بر ارزش مبنا (ارزش سال پایه) آن را در عدد ۱۰۰ ضرب می‌کنیم. عدد بدست آمده شاخص آن گروه یا دسته مورد نظر را به مانشان می‌دهد. در هر بازار بورس اوراق بهاداری می‌توان بنا بر احتیاج و کارایی شاخص‌های زیادی را تعریف و محاسبه نمود. در تمام بورس‌های دنیا نیز شاخص‌های زیادی برای گروهها و شرکتهای مختلف محاسبه می‌شود. بعنوان مثال در بازار سهام امریکا شاخص داو جونز تغییرات ۳۰ شرکت صنعتی ۲۰ شرکت حمل و نقل و ۱۵ شرکت خدماتی را نشان می‌دهد و یا شاخص نزدک تغییرات سهام خارج از بورس را نشان می‌دهد. در بورس اوراق بهادار تهران نیز شاخص‌های زیادی محاسبه می‌گردد که هر شخص یا گروهی بنا به نیاز خود از آن‌ها استفاده می‌کند. یکی از این شاخص‌ها و شاید مهمترین آن‌ها شاخص کل است.

شاخص کل قیمت (TEPIX)

شاخص کل قیمت که مخفف کلمه TEHRAN PRICE INDEX می باشد یکی از اصلی ترین شاخص های بورس اوراق بهادار تهران است که نشانگر روند عمومی قیمت کل شرکت های بورس است، و تغییرات سطح عمومی قیمت ها را نسبت به تاریخ مبدأ نشان می دهد.

با توجه به تعاریف بالا که در ذکر اهمیت شاخص کل صورت گرفته است، در این پایان نامه سعی می کنیم بر روی پیش بینی پذیری بورس اوراق بهادار تهران و بویژه شاخص کل تحلیل و ارزیابی کنیم. اگر داده های شاخص کل را به عنوان یک سری زمانی در نظر بگیریم، بایستی توجه داشته باشیم تحلیل پایایی هر سری زمانی اساساً به منظور چگونگی واکنش سری نسبت به تکانه های واردہ بر آن به کار برده می شود. اثر یک تکانه بر یک متغیر در طول زمان ممکن است دائمی، بلندمدت و یا کوتاه مدت باشد. چنان چه اثر تکانه برای مدت نسبتاً طولانی باقی بماند سری مربوطه ریشه‌ی کسری دارد و حافظه‌ی بلند است.

حافظه بلند مدت که آن را وابستگی با دامنه بلندمدت نیز می نامند، ساختار همبستگی مقادیر یک سری زمانی را در فواصل زیاد توضیح می دهد. وجود حافظه بلندمدت در یک سری زمانی، به این معنی است که بین داده های آن حتی با فاصله زمانی زیاد همبستگی وجود دارد. بنابراین، می توان از بازده های گذشته به منظور پیش بینی بازده آینده استفاده نمود که این امکان استفاده از یک استراتژی سوداگرایانه سودآور را فراهم می کند. طی دهه گذشته، بخش مهمی از تجزیه و تحلیل سری های زمانی به فرآیندهای با حافظه بلندمدت معطوف شده است.

مدل های حافظه‌ی بلند در شکل جمعی کسری را اولین بار گرنجر و جویکس^۱ (۱۹۸۰) به ادبیات اقتصاد سنجی معرفی کردند. یک سری زمانی حافظه‌ی بلند را می توان باتابع خود همبستگی (ACF)^۲ آن که با نرخ هیپربولیک (شبه هذلولی) کاهش می یابد،

۱- Granger & Joyeux (۱۹۸۰)

۲- Autocorrelation function

مشخص کرد. نرخ کاهشی هیپربولیک بسیار کندر و آهسته تر از نرخ کاهشی تابع خود همبستگی سری زمانی ای که حافظه‌ی کوتاه مدت دارد، می‌باشد.

مدل‌های حافظه بلندمدت نشان دهنده‌ی ساختار غیر خطی بازارهای سرمایه است و در نتیجه نشان می‌دهد که الگوی‌های خطی در توصیف ماهیت واقعی این بازارها ناکارآمد هستند. ساختار غیر خطی بازار سرمایه موجب می‌شود تا پیش‌بینی آن مشکل شود (ایکسو و جین ۲۰۰۶^۱).

علاوه بر این در سال‌های اخیر توسعه معنا داری از مدل‌های غیر خطی بکار گرفته شده است. در بازارهای اقتصادی و مالی، مدل‌های آستانه‌ای غیر خطی اهمیت بیشتر و بیشتری پیدا کرده‌اند، برای مثال مدل آستانه‌ای بین دو حالت تورم و رکود.

از مدل خود رگرسیون انتقال ملایم (STAR)^۲ برای بررسی ویژگی‌های غیر خطی سری زمانی استفاده می‌کنیم. در این مدل پارامتر انتقال، پارامتر آستانه‌ای و متغیر گذار مجموعاً تابع انتقال این مدل را تشکیل می‌دهند، در اغلب کاربردها تابع انتقال یک تابع نمایی یا تابعی لجستیک است که بیانگر ساختار غیر خطی سری زمانی است. خاصیت غیر خطی بودن سری‌های زمانی می‌تواند همچنین با استفاده از عدم تقارن در پویایی‌های متغیر نیز بحث شود. برای مثال: شوک‌های مطلوب نسبت به شوک‌های نامطلوب اثر پایدارتر و مهمتری در اقتصاد دارند. بنابراین در این مقاله بطور همزمان به این دو ویژگی سری‌های زمانی اقتصادی و مالی یعنی حافظه بلند مدت و غیر خطی بودن می‌پردازیم. به همین منظور از مدل FISTAR^۳ که توسط وان دیجک^۴ برای اولین بار در سال ۲۰۰۲ معرفی شد، برای بررسی بر روی شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران استفاده می‌کنیم، که FI مشخص کننده‌ی فرایند انباسته کسری و با توجه به پارامتره تعیین می‌شود.

^۱- Jin Xiu & Yao Jin

^۲- Smooth transition Autoregressive

^۳- Fractionally integrated smooth transition autoregressive

^۴- Van Dijk

۱-۲- تعریف مسئله و بیان سؤال های اصلی تحقیق:

در چند سال اخیر مطالعات فراوانی در ارتباط با تعیین رفتار بورس در سطح جهان انجام گرفته است. در تمامی این مطالعات، یکی از نتایج مهمی که بدست آمده است، این می باشد که شاخص بورس سری زمانی نامناسب و برای مانا کردن آن از فرایند تفاضل گیری استفاده می شود. نقطه‌ی آغازین ادبیات مربوط به فرایندهای انباشته‌ی کسری این حقیقت بوده است که بسیاری از سری های اقتصادی و مالی و همچنین بازار سرمایه نه (۰)I هستند و نه (۱)I. آنها در وقهه‌های بسیار طولانی خود همبستگی‌های معنی داری نشان می دهند که از آن به عنوان «میرایی هیپربولیک» نام برده می شود. وقتی از این سری یک بار تفاضل گرفته شود، به نظر می رسد یک بار تفاضل گیری برای آن زیاد باشد.^۱

بنابراین، یک طبقه‌ی مفید از مدل‌ها برای یک سری زمانی که دارای رفتار حافظه‌ی بلندمدت است، فرایند ARFIMA(p,d,q)^۲ است. این فرایندها بسط فرایندهای خودرگرسیون متحرک انباشته ARIMA است که در آن پارامتر تفاضل گیری می تواند عددی غیرصحیح را اختیار کند.^۳

حافظه بلند مدت که آن را وابستگی با دامنه بلندمدت نیز می نامند، ساختار همبستگی مقادیر یک سری زمانی را در فواصل زیاد توضیح می دهد. وجود حافظه بلندمدت در یک سری زمانی، به این معنی است که بین داده‌های آن حتی با فاصله زمانی زیاد همبستگی وجود دارد. بنابراین، می توان از بازده‌های گذشته به منظور پیش‌بینی بازده آینده استفاده نمود که این امر امکان استفاده از یک استراتژی سوداگرایانه سودآور را فراهم می کند. طی دهه گذشته، بخش مهمی از تجزیه و تحلیل سری‌های زمانی به فرایندهای با حافظه بلندمدت معطوف شده است.

گرنجر و دینگ^۴ (۱۹۹۶) حافظه بلندمدت را با استفاده از نمودار همبستگی تشریح نمودند. نمودارهای همبستگی سری‌های زمانی دارای حافظه بلندمدت برخلاف سری‌های زمانی که به صورت نمایی کاهش می یابد، به صورت هیپربولیکی و با نرخ آهسته تری کاهش می یابد.

^۱-Banerjee & Urga, ۲۰۰۵

^۲- Autoregressive Fractionally Integrated Moving Average

^۳-Man & Tiao, ۲۰۰۶

^۴- Granger & Ding

بنابراین با توجه به تعاریف فوق از حافظه بلندمدت، فرایнд اباسته جزیی با توجه به رابطه بالا فرایندهای با حافظه بلندمدت هستند. فرایند y_t اباسته جزیی از مرتبه d می باشد اگر

$$(1-1)$$

$$(1-L)^d y_t = x_t$$

در این رابطه L اپراتور وقفه $-0.5 < d < 0.5$ فرایند مانا بوده و در تمام فرکانس ها دارای طیف ارزیابی مثبت می باشد. حال اگر x_t اباسته از مرتبه صفر و مانای ضعیف بوده و $0 < d < 0.5$ فرایند y_t با توجه به تعریف دوم دارای حافظه بلندمدت بوده و خودهمبستگی هایش همگی مثبت بوده و با نرخ هیپربولیکی از بین می روند. به ازای $0 < d < 0.5$ مجموع قدرمطلق مقادیر خودهمبستگی فرایندها به یک مقدار ثابت میل کرده و بنابراین بر طبق تعریف اول دارای حافظه کوتاه مدت می باشند. هنگامی که $d > 1$ است، به علت اینکه واریانس فرایند محدود نیست، فرایند y_t مانا و معکوس پذیر نمی باشد. هرچند که سری در این حالت ناما است می توان از طریق فرمول هوسکینگ¹ پی برد که تابع خودهمبستگی هنوز به صفر میل می کند. این مسئله بطور ضمنی نشان می دهد که حافظه فرایند محدود بوده و شوک وارد بر فرایند در میانگین نمود پیدا می کند به همین دلیل به این فرایندها برگشت به میانگین می گویند. هنگامی که $d < 1$ است، فرایند برگشت به میانگین نبوده و شوک وارد بر فرایند باعث می شود که فرایند از نقطه آغازین خودش منحرف گردد.

بنابراین حافظه فرایند ARFIMA شدیداً به مقدار d و نحوه میرایی توابع خود همبستگی بستگی دارد. وجود حافظه بلندمدت در بازده دارایی ها، جنبه های تئوریک و کاربردی مهمی دارد. نخست، از آنجا که حافظه بلندمدت شکل خاصی از دینامیک غیرخطی است، مدلسازی آن با استفاده از روش های خطی امکان پذیر نیست و ما را به توسعه و استفاده از مدل های قیمت گذاری غیرخطی ترغیب می کند. وجود حافظه ای بلندمدت در بازار مالی، شکل ضعیف فرضیه ای کارایی بازار را نقض کرده، هم چنین مدل های خطی قیمت گذاری دارایی ها را مورد تردید قرار داده و یانگر آن است که در قیمت گذاری دارایی های سرمایه ای بایستی از مدل های غیرخطی استفاده کرد.

1- Hosking

علاوه بر این در سال های اخیر توسعه معنا داری از مدل های غیر خطی بکار گرفته شده است. در بازار های اقتصادی و مالی، مدل های آستانه ای غیر خطی اهمیت بیشتر و بیشتری پیدا کرده اند، برای مثال مدل آستانه ای بین دو حالت تورم و رکود.

نتیجتاً اینکه برای بررسی این رفتار مدلی بنام STAR و حالت های گوناگون آن بحث می شود. خاصیت غیر خطی بودن سری های زمانی می تواند همچنین با استفاده از عدم تقارن در پویایی های متغیر نیز بحث شود. برای مثال: شوک های مطلوب نسبت به شوک های نامطلوب اثر پایدارتر و مهمتری در اقتصاد دارند. در این پایان نامه ما سعی می کنیم از مدل های STAR در قالب انباسته کسری و به عنوان مدل (FISTAR) که توسط وان دیجک^۱ در سال ۲۰۰۲ معرفی کرد استفاده کنیم.

بنابراین در این مقاله بطور همزمان به این دو ویژگی سری های زمانی اقتصادی و مالی یعنی حافظه بلند مدت و غیر خطی بودن می پردازیم.

این تحقیق به دنبال پاسخگویی به دو سؤال است که عبارتند از:

۱- آیا شاخص کل بورس دارای حافظه بلند مدت است؟

۲- آیا شاخص کل بورس از یک فرایند غیرخطی تبعیت می کند؟

۳- ضرورت انجام تحقیق:

با توجه به اینکه تا به حال در تحلیل سری های زمانی بیشتر از مدل های ARIMA، ARMA و یا از پیش بینی های کوتاه مدت استفاده شده است و همچنین به علت مشکل تر بودن برآورد مدل های غیرخطی نسبت به مدل های خطی استفاده از این مدل ها کمتر صورت گرفته است، ما در این تحقیق برانیم که به بررسی شاخص کل بورس در قالب مدل FISTAR، که هم ویژگی بلند مدت و هم غیر خطی بودن سری های زمانی را در نظر می گیرد، پردازیم.

به عنوان نکته دیگر بایستی خاطر نشان کرد، علیرغم اینکه تا به حال تحقیقاتی در باب موضوعات مختلفی، از جمله نرخ ارز، برابری قدرت خرید، نرخ یکاری در قالب مدل FISTAR و مخصوصاً

۱- Van Dijk

در آمریکا صورت گرفته است ولی هنوز بررسی شاخص کل بورس با این مدل رخ نداده است، و لازم است که چنین کاری صورت بگیرد.

۱-۴- فرضیه های تحقیق:

- ۱- شاخص کل بورس دارای حافظه بلند مدت است.
- ۲- شاخص کل بورس از یک فرایند غیرخطی تعیت می کند.

۱-۵- اهداف اساسی تحقیق:

- ۱- تعیین وجود حافظه بلند مدت در شاخص کل بورس
- ۲- تعیین وجود الگوی غیر خطی در شاخص کل بورس

۱-۶- نتایج مورد استفاده پس از انجام تحقیق:

این تحقیق نشان می دهد که در درجه اول اهمیت با توجه به جدید بودن این بحث، به چه صورت شاخص کل بورس را در قالب مدل FISTAR بررسی کنیم، با تاکید بر این موضوع که هم غیر خطی بودن و هم حافظه بلند مدت شاخص کل بورس را در نظر بگیریم. و با توجه به این ویژگی های شاخص کل بورس، به تحلیل های کیفی مهم تری می رسیم که زمینه برنامه ریزی دقیق تر و پیش بینی های بالا خص بلندهای مشکلترا (سری زمانی غیر خطی) می شود. مطلب دیگر این است که تحلیل این مدل می تواند پایه گذار برای بررسی موضوعات مختلف در حوزه سری های زمانی شود.

۱-۷- استفاده کنندگان از نتیجه پایان نامه:

سرمایه گذاران بازار بورس: با توجه به نگرشی که در مدل FISTAR بر روی حافظه بلند مدت وجود دارد، می توان از نتایج آن برای سرمایه گذاری های بلند مدت تر و با درجه کیفی مناسب تر استفاده کرد.

سیاست گذاران مالی و مدیران صنایع و شرکتهای مالی: مدیران می توانند با استفاده از نتایج به دست آمده در سیاست گذاری های بلند مدت و کلان اقتصادی، تصمیمات مناسب را اتخاذ کنند.